

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 337

van **CARMEN RYHEUL**

datum: 13 januari 2021

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Arbeidsongevallen landbouw en zeevisserij - Stand van zaken

Uit statistieken gepubliceerd door het Federaal agentschap voor beroepsrisico's, Fedris, blijkt dat de provincie West-Vlaanderen het hoogste relatieve risico op een ernstig of dodelijk arbeidsongeval kent. Voornamelijk de landbouwsector en de zeevisserij worden gekenmerkt als hoogrisicosectoren.

Arbeidsongevallen voorkomen begint bij een degelijk preventief beleid. Hieromtrent nam de minister reeds een initiatief. Het Departement Landbouw en Visserij organiseerde in het najaar van 2019, in samenwerking met de federale overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (FOD WASO), een studiedag voor adviseurs over het thema arbeidsveiligheid. Dat soort initiatieven biedt mogelijkheden om samen met landbouworganisaties, die in nauw contact staan met hun leden, bijkomende campagnes op te zetten rond arbeidsveiligheid in de sector en hiervoor uiteraard in de nodige financiële middelen te voorzien.

1. Hoe evalueert de minister het huidige preventiebeleid omtrent arbeidsveiligheid in de landbouwsector en de zeevisserij?
2. Graag een overzicht van het aantal geregistreerde arbeidsongevallen per provincie, uitgesplitst naargelang het gaat om de land- en tuinbouwsector en de zeevisserij, jaarlijks van 2018 tot en met 2021.
3. Graag een overzicht van het aantal ernstige en dodelijke arbeidsongevallen per provincie, uitgesplitst naargelang het gaat om de land- en tuinbouwsector en de zeevisserij, van 2018 tot en met 2021.
4. Welke afspraken werden door de minister in samenwerking met de landbouwsector en de zeevisserij gemaakt om een veilige werkplek te garanderen voor werknemers?
5. Op welke manier worden sectoren ondersteund door de Vlaamse overheid, eventueel in samenspraak met de federale overheid, om de arbeidsveiligheid te garanderen?
6. Welke initiatieven ondernam het Departement Landbouw en Visserij, eventueel in samenwerking met FOD WASO, op het vlak van de arbeidsveiligheid? Welke budgetten gingen hiermee gepaard?
7. Welke initiatieven mogen we tijdens deze legislatuur bijkomend verwachten met het oog op de arbeidsveiligheid? Welke budgetten worden hiervoor vrijgemaakt?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 337 van 13 januari 2021

van **CARMEN RYHEUL**

1. Welzijn op het werk in het algemeen en de preventie van arbeidsongevallen zijn federale bevoegdheden. Voor vragen over de evaluatie van het federale beleid verwijs ik naar de bevoegde federale collega, Pierre-Yves Dermagne, vice-eersteminister en minister van Economie en Werk.
2. Het Federaal Agentschap voor Beroepsrisico's (FEDRIS) baseert zich voor de cijfers van arbeidsongevallen in de privésector op door verzekeringsondernemingen gemelde gevallen. De tabellen 1 en 3 bevatten het aantal arbeidsongevallen voor ondernemingen die in de kruispuntbank geregistreerd zijn met NACE-codes 01.1 (Teelt van eenjarige gewassen), 01.2 (Teelt van meerjarige gewassen), 01.3 (Plantenvermeerdering), 01.4 (Veeteelt) en 01.5 (Gemengd bedrijf). De cijfers van FEDRIS hebben enkel betrekking op de loontrekkenden en niet op de zelfstandigen.

De cijfers voor 2020 zijn voorlopig, voor 2021 zijn uiteraard nog geen cijfers beschikbaar. Tabel 1 geeft een overzicht van de ongevallen per provincie.

Tabel 1. Aantal ongevallen in de landbouwsector, opgedeeld volgens provincie, 2018-2020

Provincie	Jaar		
	2018	2019	2020
Antwerpen	114	124	114
Limburg	45	63	56
Oost-Vlaanderen	82	89	62
Vlaams-Brabant	34	25	22
West-Vlaanderen	102	92	90
Totaal	377	393	344

Bron: Fedris

In tabel 2 worden de recentste totalen met betrekking tot arbeidsongevallen in de visserijsector weergegeven. De cijfers voor 2020 zijn nog niet beschikbaar.

Tabel 2. Overzicht arbeidsongevallen 2015-2019

Jaar	2018	2019	2020
Aantal geregistreerde ongevallen	41	28	Nog niet beschikbaar

Bron: Departement Landbouw en Visserij, op basis van cijfers van Liantis.

3. Tabel 3 geeft een overzicht van de ernstige ongevallen per provincie. In vergelijking met tabel 1 werden de ongevallen zonder gevolg weggelaten. Over de ongevallen van 2020 is nog geen informatie over de ernst van de gevolgen, behalve dat er één dodelijk ongeval plaatsvond in West-Vlaanderen.

Tabel 3. Aantal ernstige ongevallen in de landbouwsector, opgedeeld volgens provincie, 2018-2019

	2018			2019		
	tijdelijke ongeschiktheid	blijvende ongeschiktheid	dodelijk	tijdelijke ongeschiktheid	blijvende ongeschiktheid	dodelijk
Antwerpen	52	31	0	56	20	0
Limburg	18	19	0	30	14	0
Oost-Vlaanderen	41	10	0	32	13	0
Vlaams-Brabant	11	5	0	7	9	0
West-Vlaanderen	40	18	1	30	22	0
Totaal	162	83	1	155	78	0

Bron: Fedris

In tabel 4 worden de recentste cijfers m.b.t. arbeidsongevallen in de visserijsector weergegeven. De cijfers voor de eerste helft van 2020 zijn nog niet beschikbaar

Tabel 4. Overzicht arbeidsongevallen 2015-2019

	2018	2019	2020
Aantal ernstige arbeidsongevallen	19	6	Nog niet beschikbaar
Aantal dodelijke arbeidsongevallen	2	1	Nog niet beschikbaar

Bron: Departement Landbouw en Visserij, op basis van cijfers van Liantis.

4. De preventie van arbeidsongevallen is een federale bevoegd.
- 5-7.

Het gegeven dat welzijn op het werk en de preventie van arbeidsongevallen een federale bevoegdheid is, betekent niet dat ik binnen mijn eigen bevoegdheden inzake landbouw en werk geen steunmaatregelen kan nemen.

Zo zet ik in op diverse flankerende acties rond werkbaar werk, die niet specifiek op de landbouw- en visserijsector gericht zijn. Met de werkbaarheidscheque kunnen ondernemingen een meting of scan aankopen om werkbaar werk binnen hun organisatie in kaart te brengen en/of begeleiding in te kopen bij het uitvoeren van de scan/meting, het opstellen van een werkbaarheidsplan en de monitoring en opvolging van de veranderingen op het vlak van werkbaar werk. Een dergelijk werkbaarheidsplan kan diverse acties bevatten die bijdragen tot een duurzaam personeelsbeleid. De cheque werd tijdens de coronacrisis tijdelijk uitgebreid om verbeteracties mogelijk te maken in de vorm van advies, begeleiding en opleiding. Daarbij moet telkens aandacht uitgaan naar het psychosociaal welbevinden van de medewerkers, bijvoorbeeld voor aanpassingen aan de werkpost en de arbeidsorganisatie, die ten goede komen van de werkbaarheid en de veiligheid van de werknemers, in de gewijzigde context ten gevolge van de coronapandemie. Psychosociale aspecten kunnen bovendien mee aan de oorzaak liggen van bijvoorbeeld een arbeidsongeval.

Voor de verdere uitvoering van 'werkbaar werk'-acties kunnen bedrijven en ondernemingen beroep doen op de KMO-portefeuille en oproepen in het kader van het

ESF(Europees Sociaal Fonds)-programma. Voor bedrijven die hun plafond binnen de KMO-Portefeuille bereikt hebben, is tijdelijk een verhoging toegestaan voor acties rond werkbaar werk. Bedrijven kunnen bij de ESF-oproep Drive terecht voor HR-begeleiding bij HR-processen en acties. Het doel bestaat erin de werkbaarheid te verhogen, om zo uiteindelijk het individueel werknemerswelzijn te verbeteren. Via de ESF-oproep 21ste-eeuwse vaardigheden in ondernemingen kunnen ondernemingen subsidies krijgen voor opleidingen rond vaardigheden in de 21ste-eeuw (o.m. leidinggeven, weerbaarheid, probleemoplossend denken, communicatieve vaardigheden, zelfsturend werken of samenwerken). Met deze oproep wil ik levenslang leren in organisaties aanmoedigen en hen ondersteunen om hun werknemers sterker te maken op de arbeidsmarkt, zodat de werknemers gewapend zijn om enthousiast langer aan de slag te blijven. Eén van de beoogde doelgroepen van deze oproep zijn 50-plussers.

Flankerend zet ik ook in op het verspreiden van onderzoeksresultaten, informatie, goede praktijkvoorbeelden en instrumenten met betrekking tot een sterk en duurzaam personeelsbeleid en werkbaar werk naar het werkveld. Bedrijven kunnen hiervoor terecht op de website www.werkbaarwerk.be van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Stichting Innovatie & Arbeid (StIA) en www.talentontwikkelaar.be van het Departement WSE.

Arbeidsveiligheid zit vooral vervat in CAO's, maar via het instrument sectorconvenants en sectorconsulenten kan binnen de sector eveneens informierend en flankerend ingezet worden op werkbaar werk en arbeidsveiligheid. In het kader van de nieuwe generatie sectorconvenants 2021-22 wordt aan de sector gevraagd om bedrijven en ondernemingen te informeren en te sensibiliseren over wat werkbaar werk is, wat het belang ervan is en welke mogelijkheden er bestaan om hiermee aan de slag te gaan. Sectoren zullen hierbij in de toekomst ook ondersteund worden door een intersectorale adviseur die zich zal focussen op werkbaar werk (en jobmobiliteit). Het nieuwe convenant met de groene sectoren dat in opmaak is, en dus nog door de Vlaamse regering moet goedgekeurd worden, bevat alvast engagementen met betrekking tot het bevorderen van veiligheid, ergonomie en psychisch welbevinden.

Vanuit mijn landbouwbevoegdheid kan ik in de eerste plaats wijzen op KRATOS. In KRATOS – Raad op maat is een specifieke module gericht op arbeidsveiligheid. Tijdens een rondgang op het bedrijf krijgen landbouwers van een adviseur gratis advies over hoe ze de verschillende risico's op hun bedrijf kunnen beperken of zelfs helemaal wegnemen. De maatregel ging van start in 2016 en sindsdien werd er al voor 234.635 euro aan adviezen uitbetaald. De maatregel loopt nog tot het einde van het derde Vlaamse plattelandsontwikkelingsprogramma PDPO III.

Daarnaast bekijken we ook in het kader van relance en digitalisering of we de sector via gerichte projectoproepen met nieuwe tools kunnen ondersteunen in een efficiënter preventiebeleid.

In het kader van de naschoolse vorming in de landbouwsector wordt eveneens aandacht besteed aan arbeidsveiligheid. Dit moet landbouwers vertrouwd maken met de principes van een preventiebeleid. Zo kunnen ze beter in overleg gaan met hun externe dienst voor preventie en bescherming op de werkvloer. Iedere werkgever moet daar immers bij aansluiten op basis van de federale wetgeving. Een boer of tuinder die beter geïnformeerd is, zal beter het belang van de preventiediensten waarderen en ook hun adviezen beter begrijpen, de juiste vragen stellen, ... Zo kunnen beide beter op elkaar inspelen. Ook vzw PreventAgri speelt daar een belangrijke rol in. Deze organisatie heeft een pool van lesgevers die de sector goed kennen enerzijds en preventieadviseurs anderzijds. Zij kunnen binnen het systeem van naschoolse vorming op een voor de boer begrijpbare manier het kennisniveau rond preventie van arbeidsongevallen helpen verhogen. Voor de periode van 2018 tot 2020 is 168.730 euro, waarvan 12.218 euro voor veiligheid op de weg en 156.512 euro voor

arbeidsveiligheid op het bedrijf, besteed aan opleidingen rond arbeidsveiligheid in de landbouwsector.

Veiligheid als thema komt in de landbouwworming vooral aan bod in de verplichte bijscholingen rond de fytolicentie, in het kader van GLOBALGAP en in het kader van het rijbewijs voor vrachtwagenchauffeurs. Er is op beperktere schaal ook sensibilisering rond veiligheid op het bedrijf, waaronder het gevaar van mestgassen.

In de visserijsector worden investeringen op vissersvaartuigen die betrekking hebben op 'gezondheid en veiligheid' vanuit het Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquacultuursector (FIVA) en vanuit het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) betoelaagd. In 2019 hadden 56,41% van de betoelaagbare investeringen op vissersvaartuigen betrekking op 'gezondheid en veiligheid'. Dit is goed voor een totaal betoelaagd investeringsbedrag van 5.689.537 euro.